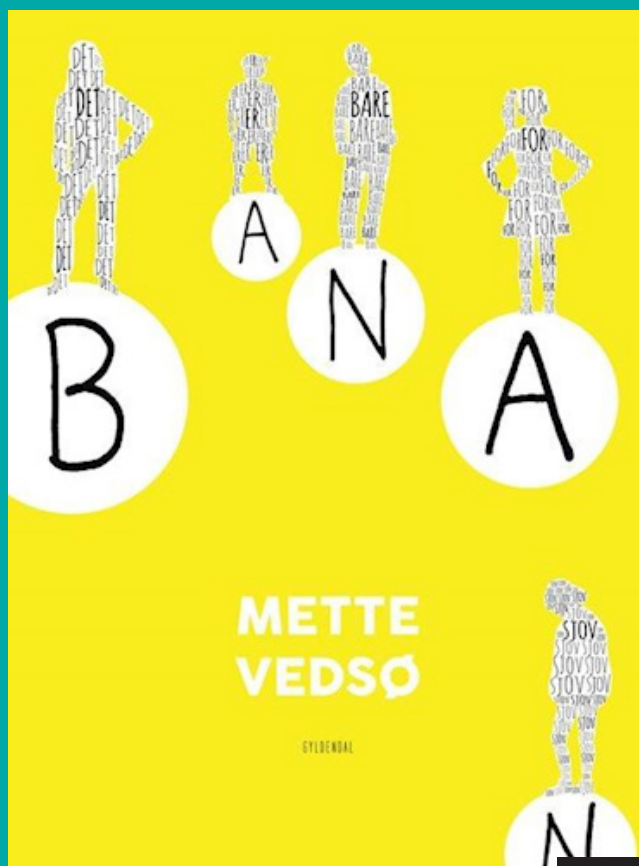

BANAN

– af Mette Vedsø

VÆRKFORLØB

Billie går i 6. klasse, bor med sin mor og bliver passet af Barbara, når moren har nattevagt. Både samværet i klassen og morens nattearbejde giver Billie søvnløse nætter. Men så begynder hun at lave ordbilleder og skrive med citronsaft. Måske kan det hjælpe hende til at få styr på sine bekymringer. Velkommen til romanen BANAN.

Undervisningsforløb til 5.-7. klasse udarbejdet af Trine May

INTRO

Her skal du læse og arbejde med Mette Vedsøs roman *Banan*. Inden vi går i gang, får du lidt info om, hvordan forløbet kommer til at foregå.

De første tre kapitler læser din lærer op, mens du følger med, og undervejs sætter du ord på, hvordan du oplever det læste.

Resten af romanen skal du læse på egen hånd, men du gør ophold undervejs, hvor du drøfter det, du har læst i en læsegruppe. Det er din lærer, der sammensætter grupperne, og du skal arbejde i samme gruppe i hele forløbet.

Ved hvert ophold er der fire overskrifter med spørgsmål, og da I er fire elever i læsegruppen, er I på skift ordstyrer for én overskrift.

Ordstyreren læser et spørgsmål op, kommer med et bud på svar og hører herefter, hvad de andre har at sige til spørgsmålet og til dit svar. Når alle spørgsmålene under en overskrift er drøftet, er det næste elevs tur til at være ordstyrer for spørgsmålene under den næste overskrift, og sådan fortsætter I. På den måde kommer I alle til at bidrage i samtalen.

Indimellem skal du også lave forskellige *aktiviteter*. Her skal du fx skrive, dramatisere og udtrykke dig i billeder.

Når I er kommet godt ind i romanen, får du et stort analyseark af din lærer. Det skal du løbende udfylde, og til sidst skal du samle dit arbejde i en lille bog. Den er udtryk for din oplevelse, analyse og fortolkning af romanen.

Af og til splitter I læsegruppen op i to makkerpar, som arbejder sammen, og det er netop sådan, vi begynder. For nu skal du spore dig ind på, hvad der mon venter dig i romanen.

FØR DU LÆSER

Gå sammen med en makker fra din læsegruppe, og undersøg i fællesskab bogens ydre. Tal om spørgsmålene her, og skriv stikord om jeres tanker i det mindmap, du finder på side 4.

Forside

- Hvad I tænker om forsiden? Kom fx ind på
  - titlen og måden, den fremstår på
  - personerne, vi ser:
Hvordan står de forskelligt?
Hvad kan deres kropssprog fortælle om, hvordan de har det?
Hvordan er de placeret i forhold til hinanden?
Hvad kan det fortælle om deres situation?
Hvad står der skrevet inde i silhuetterne? Og hvad tænker I om det?
- Har I allerede nu en fornemmelse af, hvad romanen drejer sig om?

Bagside

Bagsideteksten er i to afsnit. Læs et afsnit op hver, og tal bagefter om:

- Hvordan er de to afsnit forskellige
  - i indhold?
  - i udseende?
- Bagsideteksten slutter med en cliffhanger. En cliffhanger er en spændende afslutning, der vækker læserens nysgerrighed. I kender det sikkert fra romaner og tv-serier, hvor et kapitel eller et afsnit slutter et spændende sted, så man *må* læse eller se videre.
  - Hvordan er bagsidetekstens slutning en cliffhanger?
- Har I nuanceret jeres opfattelser af, hvad romanen drejer sig om? Hvordan?

Bogen indeni

Bladr rundt i bogen uden at læse.

- Hvordan ser romanen ud indeni, sammenlignet med andre romaner?
- Hvad kan det betyde, for jeres læsning af den?

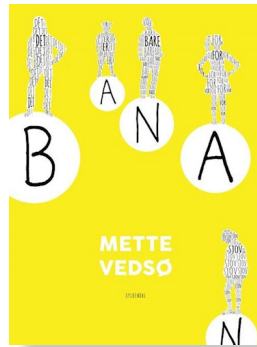
Saml op i klassen

Udveksl jeres forventninger til romanen i klassen. Brug noterne i jeres mindmaps på næste side.

Titel

Forsidens personer

Bagsidetekst

Bogens indre

Tema

Kapitel 1

Bogens første kapitel er kort: Et enkelt opslag med håndskrevne ord på venstresiden og en computerskrevet tekst på højresiden.

Lyt til din lærers oplæsning af højresiden, og læs hver især venstresiden med de håndskrevne ord. Venstresiden er en slags illustration af højresiden – også selv om den udelukkende består af ord. Altså kan den kaldes et *ordbillede*.

Tal bagefter i makkerpar om:

- Hvad ved I om romanens fortæller og hovedperson, Billie?
- Hvorfor krøller hun papiret sammen og kaster det om bag sengen?
- Hvordan har hun det?

Saml op på spørgsmålene i klassen, og tal om:

- Hvorfor skriver hun mon *molekyle*? Hvad er et molekyle?
- Hvad lægger I i, at ordet *på* står i en parentes?

Aktivitet 1: Lav et ordbillede om dig

Tag et hvidt papirark og en sort tusch. Skriv dit navn med VERSALER et sted på papiret, og byg bagefter et ordbillede op om dig selv, din familie og dine interesser på samme måde som Billie – med ord på kryds og tværs.

Krøl arket sammen til en kugle, og kast den til en fra klassen. Det skal ikke være én fra din gruppe. Grib en kugle fra en anden elev i klassen.

Fold arket, du har grebet, ud, og læs om din klassekammerat.

Hæng bagefter jeres tekster op på en væg i klassen. Gå på opdagelse og se, hvordan de andre har beskrevet sig selv i ordbilleder.

Videre i teksten

Lyt nu til jeres lærers oplæsning af kapitel 2 og 3. Følg med, og vær selvfølgelig også opmærksom på de håndskrevne ordbilleder.

Kapitel 2-3

Kapitlerne indeholder en scene, hvor Billie er sammen med sin mor. Den foregår i deres køkken her og nu. Derfor er det skrevet i nutid.

Men der er også et *flashback*. I et flashback flytter handlingen tilbage i tiden, og vi er et andet sted. Dette flashback foregår i skolen og er skrevet i datid.

Læsegruppe

Gå sammen i læsegruppen, og drøft spørgsmålene her, som beskrevet på side 2.

Billie (første elev er ordstyrer)

- Billie siger til sin mor i køkkenscenen, at hun har det fint. Men har hun det?
  - Hvad i teksten kan pege på, hvordan hun virkelig har det?
  - Hvorfor siger hun ikke, hvordan hun virkelig har det?
- Billies håndskrevne ord står nu ikke længere på kryds og tværs, men udgør også motiver – selv om de stadig udelukkende består af ord. Hvordan er ordbilledet på venstresiden i kapitel 2 med til at vise, hvordan hun har det?
- Flashback-scenen afbrydes af morens stemme, og vi er tilbage i køkkenscenen, hvor stemmen *slukker for skolegården og for bananen*.
  - Hvad fortæller sætningen om Billies indre?

Billies mor (anden elev er ordstyrer)

- Hvad er dit indtryk af Billies mor?
  - Hvordan har hun det? Hvad i teksten viser det?

Billie tænker: *Det er ikke nu, jeg skal fortælle sandheden, så bliver hun bare stresse, og hun må ikke få det dårligt igen.*

- Hvad lægger I i sætningen?
- Hvad fortæller den om Billies Mor? Og om Billie?

Funny, Hugo og Malena (tredje elev er ordstyrer)

- I flashback-scenen møder vi to andre børn, Funny og Hugo. Dem har Billie har holdt sammen med i årevis.
  - Hvordan fornemmer du, hierakiet er mellem de tre?
  - Hvad i teksten kan pege på det?
- Vi hører også om Malena. Hvorfor skal Billie lægge en banan i hendes taske?
  - Og hvordan har hun det med det?

Flere ordbilleder (fjerde elev er ordstyrer)

- Hvordan tolker du ordbilledet på venstresiden i begyndelsen kapitel 3?
- Hvordan tolker du ordbilledet på højresiden sidst i kapitel 3?
  - Hvorfor er siden næsten tom?
  - Hvorfor står ordet *ALLERNEDERST* som det gør?

Saml op på spørgsmålene i klassen.

Sprog og symbolik

En forfatter finder ikke bare på en god historie. Forfatteren arbejder med sproget og vælger sine ord med omhu.

Sproget i *Banan* er kortfattet, kapitlerne er korte, og mange sider er ikke fyldt ud, men er næsten tomme. Men som du allerede har været inde på, signalerer de tomme sider også noget.

I litteratur kan forfatteren have flere lag i sin tekst. Vi kan skelne mellem en *konkret* og en *symbolsk* betydning. Fx står der i kapitel 3:

*Bladene i gården blafrede i luften og lagde sig op ad muren. Masser af blæst.
Masser af november.*

- Sætningen kan forstås helt konkret og betyde, at det blæser virkelig meget.
  - Men kan blæsevejret også have en symbolsk funktion? Hvordan kan den så forstås?

Et andet sted står der:

Jeg binder en knude, en hård en. Indeni, i min mave, lige bag navlen, føles det på samme måde.

- Hvordan forstår i citatet? Kan det forstås på flere måder?

Aktivitet 2: Lav en sprogkuvert

Få et stort analyseark og en skabelon til en kuvert af din lærer.

Klip de seks felter med *Citat 1*, *Citat 2* osv. ud fra analysearket, og skriv et citat fra et af romanens første tre kapitler ordret på kortet med *Citat 1*. De fem andre kort skal du bruge senere. Det kan være et at citaterne herover – eller et, du selv finder, som du synes, er godt. Måske er det flot formuleret, måske er det tankevækkende, måske kan det forstås på flere måder – og altså gemme på en symbolik.

Vend kortet om, og skriv på bagsiden, hvad du tænker om citatet, og hvorfor du har valgt det.

Klip, fold og lim kuverten sammen. Læg alle seks kort i kuverten. Gem den og dit analyseark, for du skal bruge begge dele igen senere.

Videre i teksten

Læs nu hver især frem til og med kapitel 11. Også her skal du vælge et citat, du synes særligt godt om. Indsæt en post it på tekststedet, så du nemt kan finde det igen.

Kapitel 4-11

Læsegruppe

Gå sammen i læsegruppen, og drøft spørgsmålene her, som beskrevet på side 2.

Banener i lange baner (første elev er ordstyrer)

- Hvad har børnene gjort, der har med bananer at gøre?
- Hvorfor gør de det?
- Hvorfor ser kalenderen på venstresiden i kapitel 4 ud som den gør?

Et blik på Malena (anden elev er ordstyrer)

I kapitel 5 beskriver Billie i ét afsnit, hvordan hun ser Malena, som om hendes øjne var et kamera. I næste afsnit *forestiller* hun sig, hvad Malena gør, når skoledagen er forbi.

- Hvordan har hun det med det, Malena udsættes for?
- Hvorfor gør hun ikke noget ved det, men bidrager selv?
- Hvad *kunne* hun have gjort?
- Hvordan tolker du ordbilledet i kapitel 5, der også har tal?

Ondt (tredje elev er ordstyrer)

- Barbara fortæller om en fest, hvor en af hendes gamle klassekammerater ikke dukkede op. Hvorfor kom hun ikke? Hvad skete der?
- Hvad tror du, Billie tænker lige der?
- Hvad tænker du om sætningen *Tænk, at sådan noget bliver inde i ens krop i 14 år. Det er fandeme for ondt.?*

Billie og hendes mor (fjerde elev er ordstyrer)

- Ikke alene føler Billie sig presset i skolen. Hun tænker også, at *alt det med mor er bare så tungt*. Hvad er der med hendes mor?
- Hvordan viser billedet på venstresiden i kapitel 7 Billies tanker?
- Hvorfor burde mors buslinje hedde 112?

Citat

Skriv dit valgte citat ordret af på kortet *Citat 2* i din sprogkuvert. Skriv på bagsiden, hvad du tænker om citatet, og hvorfor du har valgt det. Læs bagefter jeres citater op i læsegruppen, og forklar, hvorfor I har valgt, som I har. Læg kortet tilbage i kuverten.

Aktivitet 3: Collage

Billie laver billeder af ord. Her skal du udtrykke dig i 'rigtige' billeder, farver og mønstre. Du skal lave din collage af udklip, du finder i blade, brochurer, aviser osv.

Udfyld feltet 'Billie' på dit analyseark med små udklip, du finder. Dine udklip kan være

- motiver, du synes, passer på Billie. Det kan være helt konkrete ting, eller det kan være motiver, der har en form for symbolik
- farvet og/eller mønstret papir, du synes passer på Billies tilstand

Læg dine udklip løst i feltet på dit analyseark. Eksperimenter med at lægge dem på forskellige måder. Begynd på midten af feltet, og arbejd dig ud mod siderne. Du behøver ikke fylde udklip helt ud til rammen.

Tag et billede af din collage, så du kan huske, hvordan udklippene skal ligge.

Fjern udklippene, og lim dem på arket – brug billedet, du tog.

Videre i teksten

Læs nu hver især frem til og med kapitel 21. Også her skal du vælge et citat, du synes særligt godt om. Indsæt en post it på tekststedet, så du kan finde det igen.

Læsegruppe

Gå sammen i læsegruppen, og drøft spørgsmålene her, som beskrevet på side 2.

Udenfor/indenfor – udenpå /indeni (første elev er ordstyrer)

- Hvorfor er mor altid kun *dejlige ord* udenfor?
- Hvordan er hun inde i lejligheden?
- Hvorfor er der forskel?
- Er det det samme med Billie? Er hun én person i skolen – og en anden derhjemme?
- Eller én person udadtil – en anden indeni?
- Kan du genkende det? Hvordan?
- Hvorfor er der forskel på, hvordan vi er udadtil og indeni?
- Modsætningerne er trukket op i to kolonner i ordbilledet på venstresiden i kapitel 14. Hvordan forstår du ordene i de to kolonner?

Barbara (anden elev er ordstyrer)

- Hvad er dit indtryk af Barbara?
- Hvorfor er hun fan af Pluto?
- *Jeg elsker dem, der ikke er lige midt i kliquen*, siger hun. Billie fatter ikke, hvad hun mener. Gør du? Hvad mener hun? Hvordan forholder du dig til det?

Billie (tredje elev er ordstyrer)

I kapitel 18 har Billie tankemylder om, hvor galt det kan gå for hendes mor på nattevagt. Hun har bekymringer om sin mors bekymringer.

- Hvad er dit råd til hende?
- På venstresiden i kapitel 19 leges der med ordene FORTRÆD og FORTRUDET. Hvordan er tegningen med til at vise, hvad ordene betyder for Billie?

Symbolik (fjerde elev er ordstyrer)

Ordbilledet i kapitel 20 viser en sætning, der står på en alternativ måde. Læs sætningen. Hvis det er for svært, kan I skrive den ned.

- Hvorfor står sætningen sådan? Hvad forestiller ordbilledet?
- Hvordan kan den overføres til Billie og hendes oplevelser? Altså tolkes?

Citat

Skriv dit valgte citat ordret af på kortet *Citat 3* i din sprogkuvert. Skriv på bagsiden, hvad du tænker om citatet, og hvorfor du har valgt det. Læs bagefter jeres citater op i læsegruppen, og forklar, hvorfor I har valgt, som I har. Læg kortet tilbage i kuverten.

Aktivitet 4: Beskriv et sted

Sidst i kapitel 17 beskriver Billie Rigshospitalet sådan her:

Det er blege folk og uhyggelige elevatorer. Det er en helikopterlandingsplads oven over 17. etage. Det er skarpt lys, og rum hvor man skærer i mennesker. Det er savl, og det er blod og det, der er værre.

Vælg et sted, du har været, og som du har en positiv eller negativ oplevelse med. Det kan fx være Tivoli, en kirkegård, en skolegård, en by, du har besøgt, en park, et plejehjem – eller et andet sted, som du har et positiv eller negativ opfattelse af.

Beskriv stedet i en tekst, der er lige så kort som Billies beskrivelse af Rigshospitalet. Du skal, ligesom Billie, remse en række ting eller stemninger op, så lav først en liste med ord om stedet.

Skriv din tekst. Alle dine sætninger skal være korte og begynde med *Det er ...*

Kan du gætte, hvor jeg er?

Læs eksempler op i klassen, uden at I afslører stedet, I har beskrevet. Kan I gætte stederne?

Ordbillede

Lav bagefter et ordbillede, der viser din opfattelse af stedet. Du kan bruge nogle af ordene fra din beskrivelse. Overvej, om dine ord skal stå på kryds og tværs, eller om de skal udgøre et motiv.

Hæng jeres beskrivelser og ordbilleder op på væggen i klassen ved siden af jeres krøllede ordbilleder med præsentationer af jer selv.

Videre i teksten

Læs nu hver især frem til og med kapitel 28. Også her skal du vælge et citat, du synes særligt godt om. Indsæt en post it på tekststedet, så du kan finde det igen.

Læsegruppe

Gå sammen i læsegruppen, og drøft spørgsmålene her, som det er beskrevet på side 2.

I kapitel 22 er endnu et flashback. Her er handlingen flyttet tilbage til en skoledag lige efter sommerferien – en dag klasselæreren har arrangeret, for at klassen skal finde sammen, men som resulterer i det modsatte, for det er her mobningen af Malena for alvor begynder.

Malena (første elev er ordstyrer)

- Hvordan tror du, Malena har haft det i klassen hidtil?
- Hvorfor har hun trukket sig væk fra de andre og kigger på bølgerne?
  - Hvad mon hun tænker lige her?
- Hvorfor er det hende, Funny og Hugo har valgt som mobbeoffer?

Billie og hendes mor (anden elev er ordstyrer)

- Hvorfor går Billie med på spøgen om, at Malena ligner en banan?
  - Ville du gøre det samme?
- Det er ikke kun Billie, der undlader at fortælle om sine indre kvaler. Det samme gør hendes mor.
  - Hvorfor fortæller de ikke hinanden sandheden?
  - Hvad ville der ske, hvis de gjorde?

Ordpar (tredje elev er ordstyrer)

I uddraget opstilles ord, der i lyd eller stavemåde minder om hinanden, men som indholdsmæssigt snarere er modsætninger: ONDT/SUNDT, MOBNING/STOPNING og GOD/OND.

- Hvordan er det sundt at grine?
- Hvordan er det ondt at grine?
- Fortæl om oplevelser, du har haft, hvor du har grinet sundt og ondt.
  - Hvad følte bedst? Hvorfor?

Digt videre (fjerde elev er ordstyrer)

- Kapitel 28 slutter med fars ord: *Når man gør ting, sker ting.*
Hvad tror du, der sker nu? Fortæl det til gruppen, og hør, hvad de tror.

Citat

Skriv dit valgte citat ordret af på kortet *Citat 4* i din sprogkuvert. Skriv på bagsiden, hvad du tænker om citatet, og hvorfor du har valgt det. Læs bagefter jeres citater op i læsegruppen, og forklar, hvorfor I har valgt, som I har. Læg kortet tilbage i kuverten.

Aktivitet 5: SUNDT og ONDT

Find feltet *SUNDT OG ONDT* på dit analyseark. Skriv en ultrakort tekst i to afsnit. Første afsnit handler om, hvornår det er SUNDT at grine. Andet afsnit handler om, hvornår det er ONDT.

Aktivitet 6: Dramaøvelse: Den varme stol

Her skal I stille spørgsmål til nogle af personerne fra romanen: Billie, hendes mor, Funny og Malena.

Forbered først hver især nogle spørgsmål til de fire personer. Spørgsmålene skal gøre os klogere på, hvem personerne er, for som I ved, er der ikke altid overensstemmelse mellem deres ydre handlinger og deres indre verden.

Og de skal være *åbne spørgsmål* – altså spørgsmål, der ikke kan svares med enkeltord, men som får personen til at tale.

Et åbent spørgsmål er fx: *Hvordan ville du selv have det, hvis du blev mobbet, Funny?*

Et lukket spørgsmål er fx: *Hvilken frugt lægger Billie ned i Malenas taske?*

Brug 10 minutter på at forberede spørgsmålene, som I skriver ned hver især.

Fordel bagefter de fire personer fra romanen på gruppens medlemmer, og sæt på skift en af personerne i *Den varme stol*. De tre andre stiller deres spørgsmål, og personen i den varme stol svarer, som personen i romanen ville svare. Fx er Malene ret stille, mens Funny altid griner.

Lav bagefter øvelsen i klassen. Her kan I godt bruge de samme spørgsmål igen, men får nu måske andre svar, fordi det er andre elever, der spiller romanens personer.

Videre i teksten

Læs nu hver især frem til og med kapitel 42. Også her skal du vælge et citat, du synes særligt godt om. Indsæt en post it på tekststedet, så du kan finde det igen.

Kapitel 29-42

Læsegruppe

Gå sammen i læsegruppen, og drøft spørgsmålene her, som beskrevet på side 2.

Kemiske symboler (første elev er ordstyrer)

Citronsaft har ingen farve ved stuetemperatur, men når den bliver varmet op, sker der en iltning, som gør saften brun. Har man skrevet et budskab med citronsaft, kan det derfor læses ved opvarmning.

- Kan der ligge en symbolik i, at Billie skriver det, hun har holdt skjult længe, med citronsaft, så man ikke umiddelbart kan se det?
  - Hvordan kan denne handling overføres til hendes situation?
- Hvor kommer svarene fra?

Læs venstresiden i kapitel 38. Den er svær at læse, så skriv evt. sætningen ned.

- Hvad lægger I i sætningen? Er der en symbolik?

I skolen (anden elev er ordstyrer)

- Hvordan synes du, Tina tackler situationen?
  - Hvad kunne hun ellers have gjort?

I supermarkedet (tredje elev er ordstyrer)

- Hvordan synes du, Malenas mor reagerer, da hun møder Billie i supermarkedet?
  - Forstår du hendes reaktion?
  - Hvad kunne hun ellers have gjort?

Billies situation (fjerde elev er ordstyrer)

- Hvordan viser ordbilledet på venstresiden i kapitel 34, hvordan Billie har det?
- Hvorfor tror du, hun laver alle de ordbilleder?

Tillægsord om Billie

Vælg hver især fire tillægsord, der beskriver, hvordan hun er. Skriv dem på hver sin post-it-seddel. Læg på skift en af jeres sedler midt på bordet, og forklar, hvorfor I har valgt lige dét ord.

Færdiggør din collage

I har nu 16 til sammen tillægsord om Billie. Vælg de af dem, du synes passer bedst på Billie. Find din collage på dit analyseark, og skriv dine valgte ord henover – eller rundt om udklippene.

Citat

Skriv dit valgte citat ordret af på kortet *Citat 5* i din sprogkuvert. Skriv på bagsiden, hvad du tænker om citatet, og hvorfor du har valgt det. Læs bagefter jeres citater op i læsegruppen, og forklar, hvorfor I har valgt, som I har. Læg kortet tilbage i kuerten.

Tal bagefter i gruppen om, hvad I tror, romanen ender med.

Aktivitet 7: Skriv med citronsaft

Skriv en besked til Funny med citronsaft på et hvidt papirark. Du kan bruge en vatpind som pen. Læg beskeden et sted på skolens PLC. Ingen må se, hvor du gemmer den.

Gå på jagt på PLC, og find én (og kun én) besked. Husk på, hvor du har fundet den. Tag beskeden med hjem, varm arket op, og læs, hvad der står.

Skriv evt. et svar på et nyt ark med citronsaft, og gem det samme sted, som du fandt beskeden.

Hold øje med stedet, hvor du gemte din egen besked. Måske er der svar en dag.

Videre i teksten

Læs resten af romanen. Igen skal du vælge et citat, du synes særligt godt om.

Kapitel 43-51

Læsegruppe

Gå sammen i læsegruppen, og drøft spørgsmålene her, som beskrevet på side 2.

Billie (første elev er ordstyrer)

- Hvordan får Billie hjælp fra Florence Nightingale?
- Hvilken erkendelse når hun frem til om sin mor og far efter 'samtalen' med Florence Nightingale?

Tanker (anden elev er ordstyrer)

- *Man kommer ikke nogen vegne med at tænke, tænke, tænke. En tanke er ikke et molekyle. Det er bare luft.*
  - Hvordan forstår du citatet?
- Hvorfor viser ordbilledet i kapitel 46 en hængelås?
  - Kan der ligge en symbolik her?

Fra tanke til handling (tredje elev er ordstyrer)

- Hvordan udviser Barbara handlekraft?
  - Er det en god idé, hun har fået? Hvorfor? / Hvorfor ikke?

Slutning og masser af symbolik (fjerde elev er ordstyrer)

- Da Billie og Barbara sidder i bussen siger chaufføren: *De bedste sæder er de bageste. Så kan man vende sig rundt og vinke farvel til det, man kører væk fra.*
  - Kan citatet forstås på flere måder? Hvordan?
- Da Billie kommer i skole igen, er luften i skolegården koldere. Det kan forstås helt konkret – det er blevet vinter. Men kan der også gemme sig en symbolik?
  - Hvordan?
- Ordbilledet på venstresiden i kapitel 48 viser et skolefoto.
  - Hvordan forstår du billedet?
- *Ingenting forsvinder og bliver til ingenting, tænker jeg. Sådan er det med molekyler, og sådan er det med så meget andet.*
  - Hvordan forstår du citatet? Hvad er molekyler et symbol på?
  - Og magnoliatræet? Kan det gemme på en symbolik? Hvordan?
- Hvad gør Billie nu?

Citat

Skriv dit valgte citat ordret af på kortet *Citat 6* i din sprogkuvert. Skriv på bagsiden, hvad du tænker om citatet, og hvorfor du har valgt det. Læs bagefter jeres citater op i læsegruppen, og forklar, hvorfor I har valgt, som I har. Læg kortet tilbage i kuverten.

Tanker om teksten

Så fik du slutningen på romanen *Banan*. Her skal du give udtryk for, hvordan du har oplevet den, og hvilke tanker den har sat i gang hos dig. Skriv i ti minutter, og tag udgangspunkt i nogle af sætningsstarterne her:

Bogen er anderledes end andre bøger, fordi ...

Den er barsk, fordi ...

Den er opfindsom, fordi ...

Den er relevant, fordi ...

Den fik mig til at tænke på ...

Jeg kan genkende det med ...

Jeg blev forarget over ...

Jeg blev forundret over ...

Jeg fandt det irriterende, at ...

Jeg kunne især godt lide, at ...

Jeg blev inspireret af ...

Jeg var overrasket over ...

Del jeres tanker

Del på skift jeres tanker om romanen i gruppen.

Vælg tre af dine tanker, og skriv dem punktopstillet i tre punkter i feltet *Mine tanker* på dit analyseark.

Romanens temaer

Romanen drejer sig overordnet om mobning – det er dens vigtigste tema. Men der er også andre temaer i spil, fx familieliv, angst og ensomhed.

Nu skal I tale om temaerne i en dobbeltcirkel. Jeres lærer har spørgsmålene, I skal drøfte, og forklarer jer, hvordan I gør.

Skriv bagefter en liste med enkeltord om de temaer i romanen, du finder vigtigst.

Ordkort

Det er ikke kun Mette Vedsø, der arbejder med ordbilleder. Den engelske illustratør Linzie Hunter har specialiseret sig i at lave billeder, kun med ord – men på en helt anden måde end Mette Vedsø. Hun bruger masser af farver, forskellige skrifttyper og størrelser til sine ord.

Dekorér feltet *Ordkort* med ordene fra din liste om romanens temaer. Du kan billed-google Linzie Hunter for inspiration.

Romanens bipersoner

Billie er romanens hovedperson, og du har allerede lavet et portræt af hende i form af en collage og tillægsord. Men der er også andre medvirkende, fx hendes mor, far, Barbara, Malena, Funny, Hugo og Tina. De er romanens bipersoner.

Vi får dem ikke beskrevet direkte i romanen. Vi må selv vurdere, hvordan de er, ud fra det, de siger og gør.

Få et stort ark af jeres lærer med en oversigt over de vigtigste bipersoner. Læg det på bordet imellem jer. Sig på skift et ord, der kan passe på en af personerne. Den, der har sagt et ord, skriver ordet i feltet ud for personen.

Tal bagefter om

- Hvordan er Billies forhold til de forskellige bipersoner?
- Hvem af bipersonerne kan I lide? Hvorfor?
- Hvem kan I ikke lide? Hvorfor?
- Hvem burde handle anderledes? Hvorfor? Og hvordan?

Skriv om en biperson

Vælg to af bipersonerne, og skriv en kort karakteristik af personen i feltet *Bipersoner* på dit analyseark. Skriv

- facts om personen (fx alder og arbejde)
- hvordan personen handler i forhold til romanens temaer
- hvad du synes om personen

Du kan bruge nogle af ordene fra jeres fælles ark.

Vurdering

Her skal du give udtryk for din mening om romanen. Du skal lave din vurdering som et ordbillede, hvor du skriver ordene på kryds og tværs; på samme måde som du lavede dit første ordbillede, der viste en præsentation af dig selv.

Lav først en kladde: Skriv ordet BANAN på et ark. Byg herefter dit ordbillede op med ord, der viser, hvad du synes om romanen. Du kan måske bruge nogle af ordene fra dine *Tanker om teksten*.

Skriv bagefter dit endelige ordbillede i feltet *Vurdering* på dit analyseark.

Min egen banalyse

Nu skal du lave en bog, hvori du samler alt det, du har lavet i forløbet her om *Banan*. Din lærer forklarer dig, hvordan du laver bogen. Den bliver din samlede analyse af *Banan*.

Lav, når du har klippet og foldet din bog, en flot forside. Du kan lade dig inspirere af *Banans* forside.

Klip felterne på dit analyseark fra hinanden. Du har nu seks kort. Dem skal du indsætte i bogen sådan her:

Åbn bogen. På de to sider, der kommer til syne, skal du indsætte dit ordbillede med din *vurdering* af romanen på den ene side.

På den anden skal du indsætte dit kort *Mine tanker*.

Fold de to sider ud. Nu kommer fire flapper til syne. Skriv SPROG på den første, PERSONER på den anden, TEMAER på den tredje og UDTRYK på den sidste. Skriv det på en dekorativ måde, der passer til romanen.

Åbn den første flap med SPROG. Her limer du din citatkuvert ind under foldelinjen, så kuvertens åbning vender ud.

Som du ved, har romanen symbolske lag – både i den lineære tekst og i ordbillederne. Bladr bogen igennem, og find eksempler på ord eller billeder, der kan have flere betydninger. Skriv over foldelinjen eksempler på symboler, du finder spændende. Skriv dem på en dekorativ måde. Måske som et ordbillede.

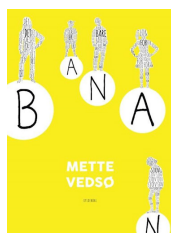
Åbn den næste flap, PERSONER. Lim din collage ind over foldelinjen. Indsæt dit kort med en karakteristik af to bipersoner under foldelinjen.

Åbn den tredje flap, TEMA: Lim dit ordkort ind over foldelinjen og kortet med *SUNDT OG ONDT* under foldelinjen.

Åbn den sidste flap, UDTRYK. Skriv over foldelinjen om bogens fysiske udtryk: Hvordan den i sit ydre adskiller sig fra alle andre romaner. Skriv under foldelinjen, hvad det gør ved din oplevelse, at den er sådan.

Fold bogen sammen, og skriv et ultrakort resume af romanen på bagsiden.

Udstil jeres banalyser et sted, hvor de kan inspirere andre til at læse romanen.

Fænomenet mobning er tematiseret i utallige romaner for børn. Oftest er synsvinklen placeret hos offeret, men i Mette Vedsøs *Banan* er den flyttet over på mobberen – eller snarere på medløberen, der som bekendt er lige så skyldig som igangsætterten.

Heller ikke i sin fysiske form ligner bogen andre romaner for børn. Den kan i sit ydre ligne en hybrid mellem en kortroman og et kryds-og-tværs-hæfte, idet samtlige ultrakorte kapitler ikke alene indeholder lineære tekstafsnit, men også indslag med håndskrevne ord, der i nogle tilfælde er en slags puslespil, hvor ord står på kryds og tværs – i andre tilfælde udgør de billeder i måden, de fremstår på, og ofte gemmer de på form for symbolik. Her visualiseres hovedpersonens mange tanker til konkrete udtryk.

Og ikke mindst toner utallige næsten tomme sider frem. Her er der plads til læserens refleksion, for reflekteres, det skal der. Den sparsomme tekst aftvinger læseren at forholde sig til mobningens onde væsen undervejs i fortællingen.

Romanens hovedperson, Billie, går i 6. klasse og har hele sin skoletid hængt ud med vennerne Funny og Hugo. Hendes to venner påbegynder ved en skoleudflugt mobningen af den stille pige, Malena, der kom til klassen i 4., og Billie tør ikke sige fra, men bliver medløber af mobningen, der tager til og bliver mere og mere massiv og voldsom.

Ikke alene har Billie samvittighedskvaler over at deltage i mobningen af den uskyldige Malena; hun plages også af bekymringer om sin mor, der er nattesygeplejerske på Rigshospitalet, og som, kan vi forstå, tidligere er bukket under for et for stort arbejdspress. Faktisk plages Billie så voldsomt, at hun ligger søvnløs om natten i noget, der kan ligne angstanfald.

Når moren er på arbejde, bliver Billie passet af halvkusinen Barbera, som hun har et godt forhold til, og som hun til sidst tør åbne sig overfor. Barbara bliver Billies hjælper og tager initiativ til, at de to tager ind på Rigshospitalet en aften, så Billie kan få klarsyn for, at det ikke er så farligt et arbejde, moren har.

Malena skifter skole, og slutningen lægger op til, at Billie tager affære og opsøger hende: *Jeg ved, hvor hendes skole er, og jeg ved, hvordan hendes cykel ser ud. Om lidt er det december. Jeg har ventet længe nok.*

Både romanens mange ordbilleder og dens kortfattede verbalsprog er symbolladet. Der sker ikke voldsomt meget i den ydre handling; vi er oftest inde i hovedet på Billie – hvor der til gengæld en hel del; store dele af romanen er udfoldet som en stream of consciousness, der dog afbrydes af scener, ofte i flashback, hvor læseren bliver vidne til mobningen i skolen. Mod slutningen kommer der mere handling og tempo på – hvilket mimer fortællingens indhold, idet der også her handles blandt personerne.

Forløbets struktur

Forløbet er, foruden en kort introduktion, struktureret efter den velkendte tredeling, *Før du læser, Mens du læser* og *Efter du har læst*.

Der lægges op til, at eleverne sættes sammen i læsegrupper. Her kan det anbefales at have fire elever i hver gruppe. Er klassens elevantal ikke deleligt med fire, er tre-mandsgrupper at foretrække frem for femmandsgrupper.

Det er dig som lærer, der sammensætter grupperne, og det anbefales, at de sammensættes som *fagligt heterogene* grupper. Det betyder, at flere faglige niveauer er repræsenteret i hver gruppe. Hvis en gruppe består af fire fagligt udfordrede elever, kan det være en tung omgang at arbejde sig igennem forløbet, hvorimod eleverne kan hjælpe, støtte og inspirere hinanden, hvis de er forskellige. Lad der også gerne være flere køn i hver gruppe, og er der flersprogede elever, kan det også anbefales, at de fordeles i grupperne. Så høj grad af diversitet i den enkelte gruppe som muligt, vil kun tjene til inspiration eleverne imellem og give interessante drøftelser. Inddel klassen i grupperne, inden I går i gang.

Før du læser

Som optakt til læsning af romanen, dvæler eleverne i makkerpar ved romanens titel, for- og bagside. På forsidebilledet ses silhuetterne af fem personer, hvor de fire står sammen og i kropssprog signalerer overskud, mens den femte står foroverbøjet for sig selv. Silhuetterne er fyldt med håndskrevne ord, der tilsammen udgør sætningen *Det er bare for sjov*.

Bagsideteksten fremstår i en silhuet af et træ og falder i to afsnit. Det første er håndskrevet og er et citat fra romanen. Det andet er typografisk sat og er en omtale af romanen. I opsamlingen efter makkerdrøftelsen kan I komme ind på, at det håndskrevne er fortalt af en jegfortæller, og at teksten er håndskrevet giver den et personligt præg, hvilket passer godt på fortællerpositionen i første person.

Eleverne foretager en hurtig gennembladrings af romanen uden at læse, og det fremgår tydeligt, at den ikke ligner andre romaner. Kapitlerne er ultrakorte, og alle har de et eller flere håndskrevne indslag, hvor teksten ofte udgør et billedligt udtryk – et motiv. Ligeledes er mange sider næsten tomme. Et andet særkende, der gør romanen unik i sit ydre er, at den ikke har sidetal.

Eleverne udfylder i makkerpar et mindmap, der kan give dem overblik over deres tanker og bruges som afsæt for en klassesamtale om deres forventninger til romanens handling og tematik. At orientere sig i en romans ydre signaler er en vigtig strategi for eleverne at lære, for at de på egen hånd kan vælge romaner til deres selvstændige læsning. Forskellige nyere undersøgelser peger på, at mange elever har svært ved netop dette – at finde den rette roman, der både passer til elevens læseniveau og interesse-mæssige præferencer. Og hvis vi vil støtte op om elevens læselyst, må de kende strategier til at vælge den rette bog.

Mens du læser

At romanens tekstmængde er sparsom betyder ikke, at den er let at læse; tværtimod har den adskillige symbolske lag i både verbaltekst og ordbilleder. Derfor lægges der op til, at du læser de tre første kapitler op for klassen, som følger med i teksten. Her kan du demonstrere, hvordan du kobler den lineære verbaltekst med ordbillederne.

Herefter læser eleverne romanen på egen hånd, men gør ophold undervejs, hvor de drøfter det læste i læsegrupperne. Måske skal du modellere samtaleformen, hvor de skiftes til at være ordstyrer for én overskrift. Sammen med tre elever kan du vise klassen, hvordan I gør. Saml altid op på spørgsmålene i en klassesamtale efter gruppedrøftelserne.

Ved hvert ophold er også en eller flere *aktiviteter*, hvor eleverne skal andet end at tale:

Aktivitet 1: Ordbillede om dig

Aktivitet 2: Sprogkuvert

Aktivitet 3: Collage

Aktivitet 4: Beskriv et sted

Aktivitet 5: SUNDT og ONDT

Aktivitet 6: Den varme stol

Aktivitet 7: Skriv med citronsaft

Her arbejder eleverne fortrinsvis individuelt, bortset fra Aktivitet 6, som foregår i gruppen. De fleste aktiviteter har direkte relation til romanens persongalleri, tematik og sprog, mens andre andre går ud over romanen. Det gælder Aktivitet 1 og 4, hvor eleverne skal forsøge at udtrykke sig gennem de sproglige greb og virkemidler, som Mette Vedsø har benyttet. På den måde kan de i højere grad blive opmærksomme på den måde, hun bruger sproget på i *Banan*.

Du kan selvfølgelig plukke og sortere blandt aktiviteterne alt efter den tid, I har til rådighed, men vær opmærksom på, at aktivitet 2, 3, 4, og 5 skal bruges i en bog, den enkelte elev udfærdiger som afslutning på forløbet. Disse aktiviteter resulterer i et produkt, som eleven indsætter på et *Analyseark*. Dette finder du som Kopiark 2 i forlængelse af vejledningen her. Kopier det i A3.

Efter du har læst

Efter romanen er læst, giver den enkelte elev udtryk for sin oplevelse af romanen, og hvilket aftryk den har efterladt.

Herefter drøfter klassen romanens temaer. Det foregår i en dobbeltcirkel og foregår sådan: Inddel klassen i to rundkredse; den ene inden i den anden, så hver elev står over for en makker.

Læs nu første spørgsmål op, som du finder herunder, og lad eleverne drøfte spørgsmålet. Efter et tidsrum, som du skønner er passende til spørgsmålet, træder eleverne

i den yderste cirkel et skridt til venstre, så alle nu står over for en ny makker, og du læser det næste spørgsmål op. Sådan fortsætter I.

Spørgsmål til dobbeltcirkel

1. Hvorfor mobber man?
  - Hvad har man ud af det?
2. Hvorfor er man medløber i mobning?
  - Hvad kan der ske, hvis man ikke går med igangsætterne af mobning?
3. Hvad kan man gøre, hvis man er mobbeoffer?
4. Er det en god løsning, at Malena skifter skole?
  - Hvilke andre løsningsmuligheder kan du nævne?
  - Hvilket af dine forslag har størst effekt i forhold til at stoppe mobning?
5. Burde læreren have handlet anderledes? Hvordan?
  - Hvad kunne hun ellers have gjort?
6. Hvad er forskellen på fysisk og psykisk vold?
  - Hvad er værst? Hvorfor?
7. Hvad kendetegner en stærk klassekammerat?
  - Hvad kendetegner en svag?
  - Hvem er stærk og hvem er svag i romanen?
8. Hvem udvikler sig mest i romanens forløb?
  - Hvordan?
9. Har romanen fået dig til at tænke over, hvordan I har det med hinanden i jeres klasse?
  - Hvordan?
10. Hvad kan man gøre, hvis man er plaget af angst?
11. Hvorfor tror I, Mette Vedsø har skrevet romanen?
  - Og hvorfor har hun mon skrevet den, som hun har, fx med masser af ordbilleder?

Efter temasamtalen fremstiller hver enkelt elev et ordkort om romanens temaer.

Herefter samtaler gruppen om romanens bipersoner. Hertil benytter de Kopiark 3, som kopieres i A3. Der skal kun uddeles ét ark til hver gruppe. Samtalen ruster den

enkelte elev til at skrive en kort karakteristik af to bipersoner, og endelig fremstiller eleven en vurdering af romanen som et ordbillede.

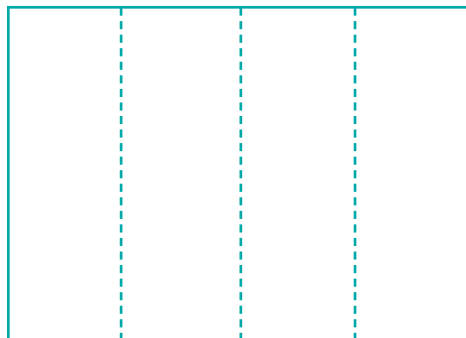
Til sidst samler den enkelte elev sine produkter i en lille bog. Uddel et gult A3-karton til hver elev. Du finder en vejledning til bogen på næste side.

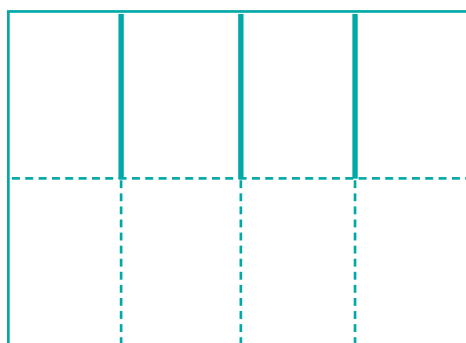
God fornøjelse med forløbet.

Trine May, 2023

Tag et A3-ark, og fold det som de stiplede linjer viser (fold det først på midten, åbn, og fold enderne ind mod midterfoldet).

Fold det nu på den anden led, åbn igen, og klip på de tre fuldt optrukne linjer. Klip kun til foldelinjen.

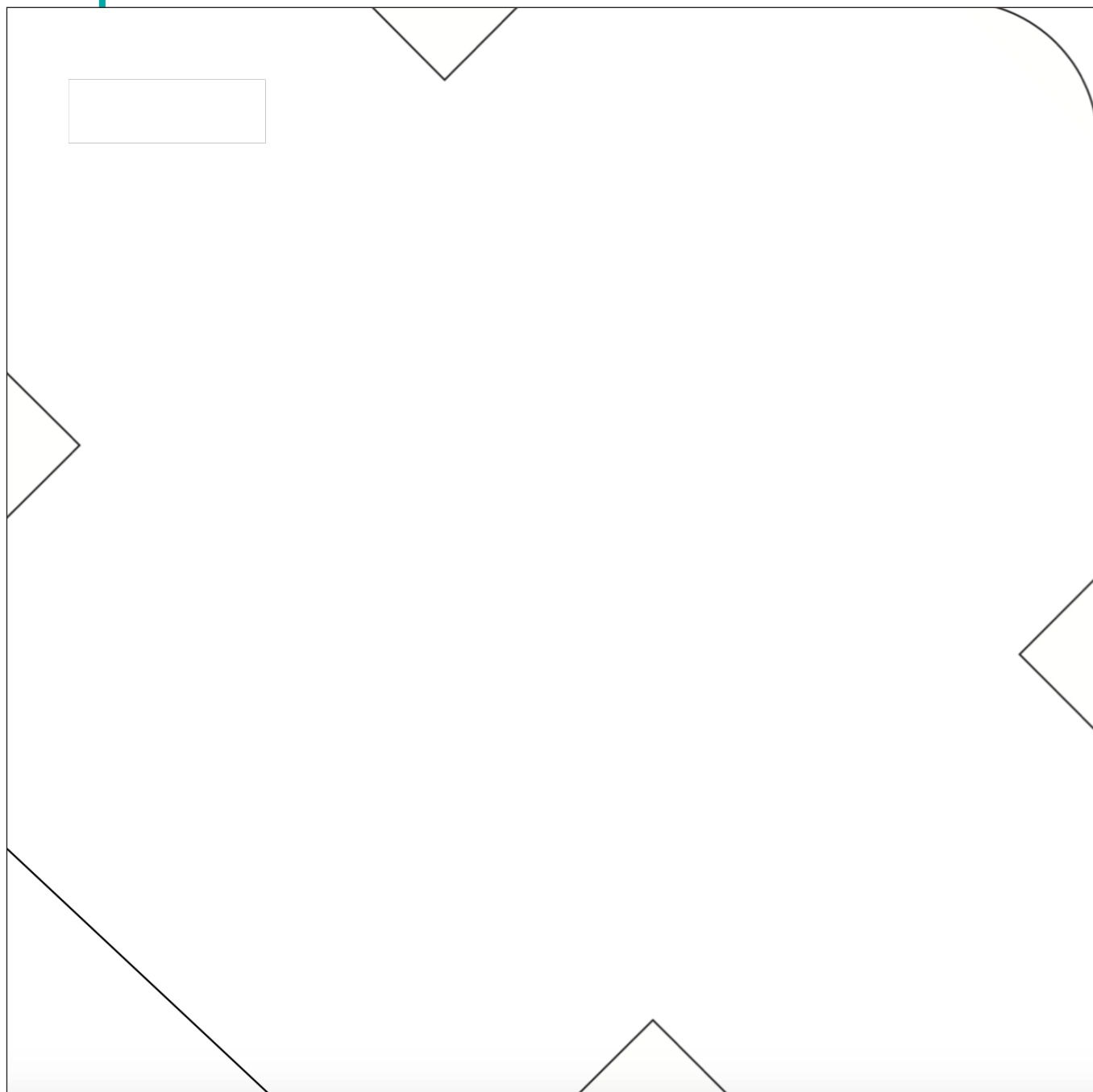
Luk 'lågerne' ned, og fold enderne ind mod midten.

Luk bogen.

Billie	SUNDT og ONDT	Ordkort	Citat 1:
Bipersoner	Mine tanker	Vurdering	Citat 2:
			Citat 3:
			Citat 4:
			Citat 5:
			Citat 6:

	Facts	Siger	Tænker	Gør
Mor				
Far				
Barbara				
Malena				
Fanny				
Tina				